

Науково-методичний
журнал
**«Українська мова
і література
в школі»**

№ 3 (105) 2013

Заснований у червні 1997 року

Виходить 8 разів на рік

Засновник — Інститут
педагогіки НАПН України
Зареєстровано
Міністерством інформації
України

Реєстраційне свідоцтво
КВ № 2647 від 02.06.97

Головний редактор:
Ольга ХОРОШКОВСЬКА

Редакційна колегія:

Надія БІБІК

Неллі БОНДАРЕНКО

Лариса ВАРЗАЦЬКА

Микола ВАШУЛЕНКО

Сергій ГАЛЬЧЕНКО

Ніна ГОЛУБ

Тамара ДОНЧЕНКО

Станіслав КАРАМАН

Любов МАЦЬКО

Володимир МЕЛЬНИЧАЙКО

Валентина НОВОСЬОЛОВА

Марія ПЕНТИЛЮК

Лідія ПІСКОРСЬКА

Лариса ПЛЕТНЬОВА

(відповідальний секретар)

Катерина ПОВХАН

Володимир РІЗУН

Григорій СЕМЕНЮК

Микола СУЛИМА

Катерина ТАРАНІК-ТКАЧУК

Іван ХОМ'ЯК

Галина ШЕЛЕХОВА

(заступник головного редактора)

Неоніла ШИНКАРУК

Алла ЯРМОЛЮК

Комп'ютерний набір:

Валентина ЯЦЕНКО

Затверджено на засіданні
вченої ради Інституту
педагогіки НАПН України,
протокол № 4 від 22 квітня 2013 р.

Здано до набору 18.03.2013.
Підписано до друку 29.04.2013.
Формат 60x84^{1/8}.
Ум. друк. арк. 7,4.
Тираж 1200 пр.

Адреса редакції:
вул. Артема, 52-Д, к. 417,
м. Київ, 04053.
Тел.: (044) 4813719

Віддруковано з готових фотоформ
у ТОВ «Лазурит-Поліграф»,
04080, м. Київ,
вул. Константинівська, 73.
Тел.: (044) 3535665

© «Українська мова
і література в школі», 2013

ЗМІСТ

МЕТОДИКА МОВИ

Н. Голуб. Категорійний апарат сучасної української лінгводидактики: проблеми і перспективи (виступ на засіданні круглого столу з проблем методів навчання української мови).	2
O. Горошкіна. Особливості використання інтерактивних методів на уроках української мови.	7
O. Кучерук. Методи навчання в системі понять сучасної лінгводидактики.	10
O. Шрамко. Формування у молодших школярів соціокультурної компетентності на уроках української мови.	15

МЕТОДИКА ЛІТЕРАТУРИ

O. Бурко. Вивчення оповідання «Каторжна» Бориса Грінченка на принципах етновідповідності, кордоцентризму, діалогічності, проблемності, індивідуалізації.	20
---	----

ПЕДАГОГІЧНИЙ ДОСВІД

A. Сокур. Світ дитинства в оповіданнях Євгена Гуцала.	24
G. Мегела. Самобутність творчості Івана Козака. Позасюжетні елементи роману «Покута» (урок літератури рідного краю).	25
A. Лукач. Узагальнення і систематизація знань з теми «Морфологія» (7 клас).	27

МОВА І ЛІТЕРАТУРА В ЗАКЛАДАХ НОВОГО ТИПУ ТА ВНЗ

O. Семеног. Медіаосвіта майбутнього вчителя у вищій філологічній школі: досвід зарубіжжя й України.	30
D. Трубачова. Шляхи підвищення ефективності комунікативної діяльності студентів.	34
B. Підгурська. Аналіз типових мовних помилок у мовленні майбутніх учителів початкових класів.	39

НАУКА – ШКОЛІ

T. Усатенко. Українська педагогічна думка ХХ століття в трансформаційних процесах освіти.	44
--	----

СЛОВО – КУЛЬТУРА – ДУХОВНІСТЬ

Звернення шанувальників творчості Тараса Григоровича Шевченка до освітян, покликаних берегти джерела національної культури, дбати про становлення й саморозвиток шкільної молоді.	47
B. Герасименко. Пам'ятники Тарасові Шевченку у світі.	48

КОНСУЛЬТАЦІЇ

G. Шелехова. Орієнтовне календарне планування уроків і контролю за рівнем навчальних досягнень учнів 5 класу з української (рідної) мови.	54
--	----

ПОЗАКЛАСНІ ЗАХОДИ

K. Панасюк. Андрій Малишко: нескорений поет і мужній воїн (сценарій літературно-музичної композиції).	59
--	----

РЕЦЕНЗІЇ ТА ВІДГУКИ

M. Єрмолаєва. У методичну скарбницю вчителя.	63
---	----

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Олена ГОРОШКІНА,
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри української мови
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

УДК 372.881.1161.12

У статті порушене питання про особливості використання інтерактивних методів навчання української мови, зокрема з'ясовано їх основні ознаки. Запропоновано варіанти класифікації ІМН української мови: в основу класифікації покласти технологічний критерій, що співвідносить метод із відповідною інтерактивною технологією. У статті виділено критерії відбору ІМН для уроків української мови.

Ключові слова: інтерактивні методи навчання, інтерактивні прийоми навчання, класифікація, критерії відбору інтерактивних методів для уроків української мови.

Pозв'язання провідних розвивальних і виховних завдань у системі навчання української мови потребує розгляду проблеми методів. У концепції мової освіти в Україні наголошено: «Зміст шкільних занять з мови, ефективність їх значною мірою забезпечується оптимальним застосуванням навчальних методів [1, с. 74]». Подібну думку висловлює також російський дослідник А. Хуторський, зазначаючи, що ефективність навчання в сучасній школі залежить від уміння вчителя обрати метод чи прийом у конкретних умовах для кожного уроку [7, с. 167].

Останнім часом лінгводидактика збагатилася знаннями про інтерактивні методи навчання (далі ІМН) (Бакум З., Варзацька Л., Голуб Н., Горошкіна О., Караман О., Караман С., Кратасюк Л., Кучерук О., Мамчур Л., Остапенко Н., Пентилюк М., Симоненко Т., Солодюк Н., Шелехова Г. та ін.), однак, як свідчить аналіз наукової літератури, на сьогодні чітко не визначено структури ІМН української мови: якщо це метод, то з яких прийомів він складається; бракує єдиної класифікації ІМН, недостатньо вивчено комунікативний, соціокультурний, виховний потенціал іх, достаточно не з'ясовано правила написання назв іх (з великої літери в лапках, з малої чи іншій варіант), що значно ускладнює роботу вчителів-словесників.

Отже, є підстави констатувати актуальність окресленого у пропонованій публікації питання — необхідності розкриття основних характеристик ІМН української мови, впливу їх на підвищення якості навчання.

Основні цілі публікації: запропонувати визначення ІМН української мови, з'ясувати ключові ознаки їх, представити варіанти класифікації ІМН, з'ясувати лінгводидактичний статус цих методів, викремити критерії добору ІМН для уроків української мови, запропонувати варіанти написання назв.

Особливість навчального процесу на сучасному етапі полягає в його спрямуванні на досягнення ком-

плексу особистісних, предметних і метапредметних результатів. Побудований на компетентнісних засадах, цей процес забезпечує опанування учнями знань, обсяг яких постійно зростає, формування в них умінь і навичок, набуття досвіду творчої діяльності й ціннісного ставлення. Отже, зростає потреба добору таких методів навчання, які б відповідали завданням сучасної освітньої парадигми. Це спонукає вчителів-словесників до різноманітних комбінацій традиційних та інтерактивних методів навчання.

Термін «інтерактивні методи навчання», незважаючи на майже два десятиліття активного використання їх у наукових колах, залишається невизначенім за змістом. Парадокс у тому, що кожен із користувачів вкладає в нього свій зміст. Що ж розуміють під цим терміном? Аналіз наукових робіт (Варзацька Л., Баллан Р., Вербило О., Кратасюк Л., Красовицький М., Окуневич Т., Олійник М., Пентилюк М., Пометун О., Пироженко Л., Симоненко Т., Солодюк Н., Щербина Л. та ін.) дає підстави стверджувати, що традиційно «інтерактивний» розуміється як ініціативна відповідь на позицію суб'єкта, якому адресовані певні дії чи процедури. Отже, «інтерактивний» означає здатний до взаємодії, діалогу. Інтерактивна технологія — це організація навчання, що забезпечує здобуття знань за собами спільної діяльності через діалог, полілог учнів між собою і вчителем. «Інтерактивний» означає такий, що здатний взаємодіяти або перебувати в режимі бесіди, діалогу з ким-небудь (учителем, іншими суб'єктами навчального процесу) або чим-небудь (комп'ютером). Інтерактивне навчання — це діалогізоване навчання; під час якого здійснюється взаємодія вчителя й учня, учня й учнів, занурення в комунікацію. Узагальнюючи наукові студії з цієї проблеми, стверджуємо, що інтерактивні методи навчання на уроках української мови — це способи міжособистісної взаємодії суб'єктів навчання в режимі вчитель — учень, учень — учитель, учень — учень, що забезпечують ефективну реалізацію мети й завдань уроку, мають значний комунікативний, соціокультурний і виховний потенціал.

Л. Щербина пише, що інтерактивний метод уперше застосували за кордоном [8], проте, як свідчить аналіз методичної спадщини (студій Ващенка Г., Шацького С.), цей метод частково використовувався й у практиці вітчизняних педагогів. Так, іще у 20-30 роках минулого століття активно використовувалися лабораторно-бригадний і проектний методи, а також робота у змінних парах, кооперативне навчання. Зокрема Г. Ващенко диференціював методи навчання на активні й пасивні. Учений доводив: «При пасивних методах учень є тільки об'єкт педагогічного впливу вчителя, при активних — учень є і суб'єкт педагогічного

Методика мови

процесу, себто він не тільки сприймає те, що подає йому учитель, але й сам організовує свою роботу [3, с. 187-188]. Визнаючи характерні особливості активних методів навчання, Г. Ващенко наголошував, що вони розраховані здебільшого на розвиток в учнів ініціативи й самостійної думки, коли переважно учні працюють самостійно, тільки в окремих випадках звертаються до вчителя [3, с. 17-25].

Подібні спроби оптимізації навчального процесу, реалізації окремих елементів інтерактивності знаходяться в діяльності В. Сухомлинського [6]. У його працях міститься майже всі положення, що можуть бути взяті за основу сучасних методичних рекомендацій із функціонування ІМН. Самого поняття інтерактивність у вченого не знаходимо, проте більшість його студій присвячено використанню елементів ІМН, зокрема, поділу класу на групи, підгрупи, у яких поряд із слабшим учнем — сильніший, який перебуває в «одній команді», допомагає слабшому, уболіває за нього, прагне підняти до вищого рівня, бо успіх групової справи залежить від кожного [6]. Проте ці методичні знахідки під впливом соціальних умов, мети й завдань навчання української мови на сучасному етапі зазнають суттєвих змін, модифікуються, набувають нового змісту, а отже, і назв.

Як уже зазначалося, ключовим поняттям сучасної лінгводидактики стає поняття інтерактивні методи навчання. Однак, як свідчить аналіз методичних студій, шкільної методичної документації, інтерактивними іноді називають методи і прийоми, що належать до традиційної класифікації, зокрема різні види бесіди, спостереження мовних явищ тощо. Ми переконані, що інтерактивними можна назвати лише ті методи, які стимулюють учнів до міжособистісної взаємодії, забезпечують їхню активну участь у навчальному процесі, сприяють зануренню школярів у спілкування. Отже, провідною рисою інтерактивних методів навчання є здатність їх забезпечувати активність учнів, що позитивно впливає на процес засвоєння навчального матеріалу.

На відміну від традиційних методів навчання, які будуються переважно на однобічній комунікації (її організовує й постійно стимулює вчитель), інтерактивні методи принципово змінюють схему комунікації в навчальному процесі. Вони орієнтовані на реалізацію пізнавальних інтересів і потреб особистості, тому особлива увага приділяється організації процесу ефективної комунікації, у якій учасники процесу взаємодії більш мобільні, відкриті й активні.

Інтерактивні методи сприяють розвиткові комунікативних умінь і навичок учнів, їхньої пізнавальної діяльності, налагодженню емоційних контактів між учасниками навчально-виховного процесу. Крім того, методично правильно використання ІМН дає змогу словесникові створити умови навчання, за яких кожен учень відчуває свою інтелектуальну спроможність. Своєрідною рисою ІМН є використання школярами власного досвіду під час розв'язання проблемних питань. Учням надається максимальна свобода розумової діяльності в побудові логічних ланцюгів. Це зумовлено потребою самостійно розв'язувати складні проблеми, звільнюючи учня від традиційної ролі спостерігача в навчальному процесі. Аналіз літератури засвідчує, що автори, вивчаючи різні аспекти функціонування ІМН, дають їм однаково позитивні характеристис-

ти. На основі узагальнення лінгводидактичних студій виділяємо ознаки ІМН української мови:

- інтерактивні методи — один із провідних засобів навчання української мови на сучасному етапі;
- ІМН мають значний потенціал для формування комунікативної, мовної, соціокультурної компетентностей учнів;
- ці методи стимулюють самостійність і креативність учнів в опануванні, узагальненні й систематизації теоретичних знань.

Названі особливості й зумовлюють збільшення питомої ваги інтерактивних методів на уроках української мови у процесі вивчення нового матеріалу, повторення, узагальнення й систематизації знань. Як свідчать результати спостережень, анкетування вчителів-словесників, ІМН підвищують рівень оволодіння комунікативними вміннями й універсальними діями, що виявляються у відповідях учнів, їхній проектній діяльності, уміннях здобувати інформацію з різних джерел, продукувати тексти різних жанрів. Крім того, використання ІМН, на думку педагогів, актуалізує й формує такі характеристики особистості, як толерантність, гречність, шанобливість, доброзичливість, прагнення до співробітництва й конструктивного розв'язання проблем.

Отже, можна визначити провідні функції ІМН. До них належать: мотиваційна, пізнавальна, комунікативна, емоційна, самореалізаційна, виховна. Можливості ІМН базуються на багатофункційності їх, а саме: здатності забезпечувати єдність теорії й практики в навчанні української мови, підвищувати й підтримувати мотивацію до навчання, формувати комунікативну компетентність і соціальний досвід учнів, розвивати їхні пізнавальні здібності, що пов'язуємо з формуванням умінь самостійно здобувати навчальну інформацію з різних джерел, структурувати її, презентувати іншим, слухати інші погляди, обстоювати власну позицію, вести дискусію, конструктивно розв'язувати конфліктну ситуацію тощо.

Методи навчання можна класифікувати за різними ознаками. Головне у цій ситуації, як зазначає В. Бондар, не виходити за межі єдиної основи, чітко її дотримуватися за будь-якого підходу до класифікації [2, с. 82-83]. Цікавий підхід запропоновано в дисертаційній праці Н. Солодюк [5, с. 22-23]. Оскільки метод є складником ширшого поняття «технологія навчання», дослідниця пропонує диференціювати ІМН української мови відповідно до класифікацій інтерактивних технологій. М. Пентилюк, Т. Окуневич у книзі «Сучасний урок української мови» виокремлюють інтерактивні технології кооперативного навчання, колективно-групового навчання, ситуативного моделювання, опрацювання дискусійних питань [4]. Отже, залежно від інтерактивних технологій, визначених у працях лінгводидактиків М. Пентилюк, Т. Окуневич, Н. Солодюк, називаємо такі *типу ІМН* української мови:

- методи колективно-групового навчання;
- методи кооперативного навчання;
- методи ситуативного моделювання;
- методи опрацювання дискусійних питань [5, с. 22-23].

Таким чином, в основу диференціації ІМН української мови можна покласти технологічний критерій, що співвідносить метод із відповідною інтерактивною технологією.

Надзвичайно важливими на уроках української мови вважаємо методи колективно-групового навчання, що передбачають опанування навчального матеріалу фронтально задля пояснення, уточнення певних мовних положень, посилення уваги учнів до складних або проблемних (дискусійних) питань розвитку й функціонування української мови. Ефективність функціонування цих ІМН посилюється методично вдалим поєднанням з іншими.

Особливої значущості набуває використання інтерактивних методів кооперативного навчання. Це зумовлено потребою самостійно розв'язувати складні проблеми, звільнюючи учня від традиційної ролі спостерігача в навчальному процесі.

Важливе місце на уроках української мови посідають методи ситуативного моделювання, до яких відносимо імітаційні ігри, спрямовані на відтворення відомих учням процесів, дій, видів суспільно значущої діяльності.

Останнім часом під впливом сучасних соціальних умов збільшується питома вага методів опрацювання дискусійних питань, які теж є актуальними під час навчання української мови. В основі цих методів лежить структурована дискусія: учням пропонується для обговорення цікаве проблемне питання («Ремісник чи майстер?», «Чи варто заохочувати дітей матеріально за успішне навчання?», «Чи потрібно використовувати в мовленні запозичені слова?», «Як позбутися суржiku?» тощо).

Як свідчить аналіз фахових джерел і навчальної практики, ІМН не передбачають чіткого розподілу в гомо- та гетерогенних класифікаціях. Межі між інтерактивними методами є певною мірою умовними, можливий перехід методу з однієї групи до іншої, зважаючи на зміст матеріалу, який опрацьовується, шлях опрацювання його. Оскільки в дискусії бере участь увесь клас, то є всі підстави віднести цей метод до групи методів колективно-групового навчання (адже клас ділиться на дві групи, кожна з яких обстоює свою позицію), за характером навчального матеріалу цей метод належить до групи методів опрацювання дискусійних питань. Таким чином, остаточне віднесення того чи іншого інтерактивного методу навчання української мови до певної класифікаційної групи можливе лише за врахування умов його функціонування в конкретних навчальних ситуаціях.

Відомо, що будь-який метод складається з певних прийомів. У складі ІМН не завжди можна виділити прийоми. Очевидно, є підстави говорити про використання інтерактивних прийомів у складі традиційних методів навчання. Скажімо, традиційний метод вправ може містити інтерактивний прийом дискусії, коли учні опрацьовують відповідний текст, зміст якого є цікавим для організації дискусії учнів. У процесі бесіди вчитель може використати мозковий штурм, коли звертається до учнів із нетрадиційним запитанням, наприклад: Чому урок, на якому вивчаються синоніми, я назвала «Золоті слова»?

З огляду на те, що один і той метод у різних джерелах називається по-різному, у працях різних авторів нараховується різна кількість ІМН, що набагато перевищує кількісний показник традиційних методів, можливо, не варто деталізувати назви їх, достатньо визначити лише типи, зазначаючи, що на уроці були використані інтерактивні методи колективно-

групового чи кооперативного навчання, методи ситуативного моделювання чи методи опрацювання дискусійних питань. Таким чином, коректніше говорити про використання інтерактивних методів та інтерактивних прийомів навчання української мови. Логічною видається така комбінація методів і прийомів на уроках української мови: слово вчителя, бесіда, робота з підручником, метод вправ, спостереження учнів над мовними явищами, інтерактивні методи і прийоми.

Добір інтерактивних методів і прийомів навчання української мови зумовлений певними критеріями, до яких відносимо психологічний, змістовий, соціокультурний, виховний, критерій інформаційно-комунікативного забезпечення. *Психологічний критерій* ураховує психологічні особливості суб'єктів навчання (вчителя й учнів): темперамент, гендерну своєрідність, рівень мовної, мовленнєвої, загальнокультурної підготовки учнів, сформованість у них мотивації до вивчення предмета тощо. *Змістовий критерій* зумовлений особливостями змісту навчальної інформації, що засвоюється на уроці української мови. *Соціокультурний критерій* забезпечує комунікативну соціалізацію учнів.

Особливого значення сьогодні набуває *виховний критерій*, що враховує виховний потенціал інтерактивної взаємодії: засвоєння учнями морально-етичних норм, правил мовленневого етикету тощо. Уроки української мови (як і інших шкільних дисциплін) повинні розв'язати навчальні завдання, визначені державним стандартом та чинними програмами, і завдання виховання особистості учня в нерозривному взаємозв'язку. Учень у процесі уроку має опанувати певну суму знань, проте не менш важливим є засвоєння виховних істин, моральних імперативів. У сучасній педагогічній практиці проблема формування моральних характеристик не втрачає свого значення й актуальності, а розв'язання її дуже важливе для суспільства. У сучасних умовах, виховання учнів на уроках української мови стає життєвою необхідністю. Необхідно допомогти учням знайти ту систему координат, яка визначала б їхню поведінку, регулювала стосунки з оточуючими. Це зумовлює добір таких інтерактивних методів і прийомів навчання, які б допомогли дитині утвердитися як особистості. Наприклад, під час виконання завдань учень може дати власну оцінку якомусь вчинку чи події, висловити згоду чи заперечення, запросити однокласників до співпраці, привітати когось, зробити комплімент тощо.

Критерій інформаційно-ресурсного забезпечення передбачає також урахування матеріальної бази школи, можливостей бібліотеки тощо.

Модель використання методів навчання на уроках української мови складається з двох блоків: традиційні методи й інтерактивні методи і прийоми, переважає яких полягає в залученні учнів до комунікативної діяльності. Отже, вибір методу навчання залежить від багатьох об'єктивних чинників: мети, завдань, які розв'язуватимуться на уроці, особливостей класу, особистості вчителя, матеріально-технічної бази школи тощо.

Висновки. Узагальнення опрацьованого матеріалу дає підстави до таких узагальнень: сучасний освітній процес не може бути забезпечений лише однією групою методів. Ефективною є взаємодія традиційних та інтерактивних методів і прийомів навчання, що допо-

Методика мови

магає підвищити мотивацію школярів до навчання, сприяє досягненню високого ступеня включення їх у навчально-виховний процес, активізує комунікативну домінантну уроку.

В статье раскрыты особенности использования интерактивных методов обучения украинскому языку, определены их основные качества. Предложены варианты классификации интерактивных методов, отмечено, что в основе классификации может быть положен технологический критерий, который соотносит методы с соответствующей интерактивной технологией: методы коллективно-группового обучения, методы кооперативного обучения, методы ситуативного моделирования, методы отработки дискуссионных вопросов. В статье описаны критерии отбора интерактивных методов обучения украинскому языку.

Ключевые слова: интерактивные методы обучения, интерактивные приемы обучения классификация, критерии отбора интерактивных методов для уроков украинского языка.

The article shows the features of interactive methods of teaching Ukrainian, identified their main qualities. Proposed the variants of the classification of interactive methods of teaching Ukrainian. In addition, it is noted that the classification may be based on the criterion of technology that relates the method with appropriate interactive technology. The article describes the criteria of selection of interactive methods of teaching Ukrainian, offered the option of writing their names (in lower case without the quotes).

Keywords: interactive teaching methods, interactive techniques of teaching classification, criteria of interactive methods for the lessons of Ukrainian language.

Література

1. Біляєв О.М. Концепція мової освіти в Україні / О.М. Біляєв, М.С. Вашуленко, В.М. Плахотник // Рідна школа. — 1994. — № 9. — С. 71-73.
2. Бондар В.І. Дидактика / В.І. Бондар. — К. : Либідь, 2005. — 264 с.
3. Ващенко Г. Загальні методи навчання : підруч. для педагогів / Г. Ващенко. — Вид. перше. — К. : Укр. вид. спілка, 1997. — 441 с.
4. Пентилюк М.І. Сучасний урок української мови / М.І. Пентилюк, Т.Г. Окуневич. — Х. : Основа, 2007. — 176 с.
5. Солодюк Н.В. Лінгводидактичні засади функціонування інтерактивних методів на уроках української мови в старших класах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Солодюк Наталія Володимирівна. — Луганськ, 2009. — 219 с.
6. Сухомлинський В.О. Вибрані твори : в 5-ти т. / В. О. Сухомлинський. — К. : Радянська школа, 1976. — Т. 1. — 654 с.
7. Хуторской А. Современная лингвистика / А. Хуторской. — СПб : Питер, 2001. — 544 с.
8. Щербина В.І. Інтерактивні технології на уроках української мови та літератури / В.І. Щербина, О.В. Волкова, О.В. Романенко. — Х. : Основа, 2005. — Вип. 3. — 96 с. — (Б-ка журн. «Вивчаємо українську мову та літературу»).

МЕТОДИ НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ПОНЯТЬ СУЧАСНОЇ ЛІНГВОДИДАКТИКИ

Оксана КУЧЕРУК,

доктор педагогічних наук, доцент кафедри
дидактичної лінгвістики та літературознавства,
Житомирський державний університет імені Івана Франка

УДК 373.542:811.161.2

У статті розглянуто теоретичні засади формуловання й уточнення значення базових понять сучасної лінгводидактики. Проаналізовано сутність методу навчання мови та провідні підходи до по-трактування цього поняття. На основі осмислення традиційного і інноваційного педагогічного досвіду обґрунтовано місце методу навчання в системі суміжних лінгводидактичних понять.

Ключові слова: метод навчання, прийом навчання, основний метод навчання, допоміжний метод навчання, технологія навчання, методика навчання.

У час формування нового образу мової освіти виникає потреба переосмислення усталених і набуття нових знань про методи навчання мо-

© Оксана КУЧЕРУК, 2013

ви, що є умовою ефективного розв'язання актуальних завдань розвитку лінгвометодичної теорії і практики. Метод навчання — основна категорія методики навчання в будь-якій галузі освіти, а сукупність методів навчально-пізнавальної діяльності становить методологію навчання. Поняття «методологія навчання мови» використовується в праці «Загальноєвропейські Рекомендації з мової освіти: вивчення, викладання, оцінювання» [4, с. 141]. На сьогодні система лінгводидактичних понять, пов'язаних із методологією навчання залишається дискусійною.

Метод навчання — важливий компонент предмета лінгводидактики, тому визначення природної суті методу, його типи, види постійно викликають інтерес у дидактиків-філологів, які досліджують тісні й необхідні зв'язки, відношення між складниками навчально-методичної системи, питання, пов'язані з класифі-